

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. An sit maius peccatum inducere mulierem ad fornicandum, quam illam
occidere? Ex p. 9. tract. 6. & Misc. 3. res. 35.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

dragesima, nisi Ecclesia prohibuisset, caret culpa; hic vero non occiderem si non esset peccatum, aut offensa Dei; quia hoc vltimum absque sua malitia intelligi nequit, & conditio illa negans inuoluit contradictionem.

4. Verum Valentia *tom. 2. disp. 6. q. 4. punct. 4.* Sayrus *in Clauis Regim. lib. 8. c. 7. n. 28. & 29.* Salas *in p. 1. r. 1. 3. disp. 16. sect. 27.* Valquez *disp. 116. c. 2. n. 4.* & alij, docent quod quoties conditio omnem malitiam, & deformitatem ab actu auferat, excusat a peccato, secus autem si non auferat; & ideo non peccaret si quis diceret, occiderem inimicum, si mihi liceret, vel malum non esset; peccaret vero si diceret, occiderem inimicum, si supplicium, vel infamia non timerem. Rationes vero huius differentie apud Doctores citatos inuenies.

RESOL. III.

An sit maius peccatum inducere mulierem ad fornicandum, quam illam occidere? Ex p. 9. r. 8. & Milic. 3. Ref. 35.

§. 1. **R**espondeo, quod si prouocans directe, & per se intendit mortem spirituale mulieris, nimirum, si velit directe, vt amittat gratiam, simpliciter grauius peccat, quam occidens; secus vero quando per se primo, & directe solum intendit delectationem. Et suadetur primo supposito, hoc duo peccata posse tripliciter comparari: aut enim vtrumque nocentium mortis, scilicet, spirituales, & corporales; est in illis directe, & expresse intentum: aut vtrumque est indirecte volitum: aut tandem vnum directe, & alterum indirecte est volitum.

2. Quo supposito, ostenditur nostra conclusio: quando nocentium spirituale est directe, & formaliter volitum, tunc peccatum prouocandi mulierem in dicto casu est peccatum odij formalis proximi, & scandali: quod quidem cum directe sit contra charitatem est grauius, quam peccatum homicidij, quomodoque in illo sit volitum nocentium corporale, vt pote quia hoc tantum est peccatum contra iustitiam, ac proinde minus graue, sicut & reuerentia iustitie minus perfecta est, quam reuerentia charitatis: ergo. Secundo probatur: quia scandalum, ratione damni spiritualis tunc est speciale peccatum contra charitatem, quando aliquis directe, & per se intendit spirituales ruinas proximi: secus autem, quando tantum indirecte, & secundario illa intendit, vt ex his, quae communiter docent Theologi cum D. Thom. 2. 2. 9. 4. 3. art. 3. supponimus: sed in dicto casu, si prouocans mulierem velit directe eius mortem spirituales, tunc per se intendit spirituales ruinas proximi: secus vero, si eius nocentium spirituale indirecte intendat, ergo primo modo duntaxat constituitur peccatum illud in specie scandali, ac proinde grauioris malitiae: secus vero secundo modo, quia tunc non accipit speciem scandali, sed tantum prouocationis ad delectationem per se intentam: quae proinde minoris malitiae est, quam homicidium, quouis modo in illo corporalis mors intendatur. Et ita hanc sententiam docet Lorca *in 1. 2. q. 73. art. 8.* & ibi etiam Caietanus quibus adde Valquez *ibi dem, disp. 102. c. 4. & 5.* cum Aluarez *disp. 137.*

3. Nota tamen, Curielem *in 1. 2. q. 73. art. 8. dub. 1.* absolute docere, inductionem ad fornicationem esse maius peccatum, quam homicidium: quia in tali casu prouocans ad fornicandum; peccat grauius grauitate essentiali, quam occidens mulierem: nam iste, licet peccet grauius grauitate essentiali, sed non totali, quae conflatur ex essentiali, & accidentalibus: grauior autem est malitia, quae conflatur ex essentialibus, & accidentalibus, quam illa, quae solum est essentialis: ergo grauior est in dicto casu malitia prouocantis, quam occidentis. Minor est nota, & maior probatur: quia mors spiritualis volita, etiam indirecte, est obiectum peius, quam sola mors corporalis: ergo tribuit actui peiorem speciem mali-

tiae. Sed tu ne deferas distinctionem primae sententiae.

RESOL. IV.

Quando femina violenter cognita a viro peccet, vel non peccet mortaliter?

Et an ad euitandam mortem, vel infamiam possit mulier pati externam corruptionem, non tamen consentiendo, sed merè passiuè se habendo?

Et in dicto casu quid est dicendum, si in muliere vim patiente adesse periculum consentiendi?

Ex quo etiam inferatur, quod si vir, & femina cohabitent cum manifesto periculo interna libidinis, & separari non possint sine ingenti periculo mortis, infamiae, vel scandalo, an sit licitum vna permanere cum eo periculo, & c.? Ex part. 3. r. 6. Milic. 2. Ref. 31.

§. 1. **R**espondeo, quod femina, quae violenter a viro aliquo cognoscitur, non peccat si duo habeat. Primo contrariam voluntatem non consentiendi eiusmodi copulae. Secundo, impedire quantum in se est talem violentum effectum, alioquin censeretur consentire: ideo tenetur impedire talem violentum cum clamore, cum conatu, & renuū corporis, & c. Et ita docent Adamus Tannerus *in part. 2. D. Thomae disp. 2. quest. 1. dub. 4. n. 56.* Valentia *10. 2. disp. 2. q. 1. punct. 3.* Filiucinus *tom. 2. r. 21. c. 2. n. 67.* Azor. *1. lib. 1. c. 9. q. 3. Reginald. 1. 2. lib. 22. c. 1. sect. 1. n. 20.* Syluius *in 2. 2. q. 1. 4. art. 2.* Bonacina *de legibus, disp. 2. q. 8. punct. 2. n. 2.* Sayrus *in Cluni Regia lib. 2. c. 2. n. 4.* Medina *in part. 2. D. Thomae 9. 6. art. 5. ad 2. & alij.*

2. Notandum est tamen, quod licet mulier, vt dictum est, non possit cooperari fornicationi, quia hoc est in se intrinsecè malum, & potius mortem sustinere debet, quam tamen ad euitandam mortem potest mulier pati externam corruptionem, non tamen consentiendo, sed merè passiuè se habendo, quia non tenetur mortem sustinere, sed dum interitus non consentit eiusmodi copulae, & fecit, quod potuit ad illam vitandam, vt supra. Ita Sotus *de iust. lib. 5. q. 1. art. 5.* Nauarrus *c. 16. n. 1.* Rodriguez *in summa 1. 1. c. 290. n. 1.* Molleus *in summa 1. 1. r. 8. c. 2. n. 38.* & alij.

3. Sed plus addit Ioannes Salas *in p. 1. r. 3. disp. 3. sect. 1. num. 31.* nempe hanc sententiam esse veram, etiam si in muliere vim patiente, adesse periculum consentiendi; quia ait ille, saepe licet periculum peccati non fugere ad vitandam mortem, infamiam, vel aliud incommodum grauissimum, vt si vir, & femina cohabitent cum manifesto periculo interna libidinis, & separari non possint sine ingenti periculo mortis, infamiae, vel scandali, licitum erit vna permanere cum eo periculo, quod non amatur, nec temere suscipitur, sed necessitate quadam toleratur. Sic Salas.

4. Verum haec sententia displicet Molleus *ubi supra*, & multis Patribus Societatis Iesu, & nostrarum Religionis ab ipso consultis; & illam impugnat Martinez *tom. 1. in p. 2. quaest. 6. art. 5. dub. 1. ad art. 1.* & etiam Alphonsus Curielem *in p. 2. D. Thomae 9. 6. art. 5.* & ratio est, quia exponere se periculo consentiendi est secundum se actio mala moraliter respectu ipsius feminae, & prohibita praecipio naturali negativo, quod obligat semper, & in omni euentu. Ad exemplum vero, quod quoad cohabitationem adducit Salas, respondeo, quod non est intrinsecè malum, & in illo casu possunt per Confessarium adhiberi multa remedia. Dicendum est igitur cum Curielem *ubi supra*, quod si femina non timeat periculum consentiendi, videtur probabilis sententia eorum, qui dicunt, quod solum tenetur facere id, quod commode poterit, habita ratione periculi, in quo versatur: ita quod si ex voce ratione, aut alia resistentia possit sequi graue incommodum, vt mors infamiae, vel detrimentum